

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26. Dönemde verilen;

2/2318,2/2308,2/1579,2/1469,2/1465,2/1463,2/1462,2/1460,2/1452,2/1440,2/1437,2/1436,2/1430,2/1415,2/1410,2/1365,2/1332,2/1330,2/1325,2/1289,2/988,2/987,2/986,2/918,2/813,2/683,2/387,2/318,2/250,2/249,2/1450,2/1252,2/1545,2/1106,2/1044,2/821,2/793,22102,2/1576,2/1568,2/1528,2/1500,2/1499,2/1488,2/1474,2/1443,2/1324,2/1118,2/1107,2/1055,2/1049,2/678,2/465,2/416,2/415, esas numaralı Kanun Tekliflerini yeniliyorum. 29.06.2018

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon/lar	
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih:01.10.2018	Esas No:398

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LIĞI
09 Temmuz 2018
Numara:

312288

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 23 Ocak 2018
Sayı : 1691

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5682 Sayılı Pasaport Kanunu'nda değişiklik yapılmasına ilişkin Kanun Teklifim gerekçesiyle sunulmuştur.

Gereğini arz ederim. 16.01.2018

Dr. Tur Yıldız Biçer
Manisa Milletvekili

Tarih	
Yer	
İşleri	
02 Şubat 2018	
Sıra: 2/2102	

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ
23 Ocak 2018
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
23 Ocak 2018
No: 223556

ED. VE AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

15.07.1950 tarihli, 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun 14. maddesinin (A) bendi "Hususi Damgalı Pasaport"u düzenlemiştir; "Türkiye Büyük Millet Meclisi eski üyeleri, eski bakanlar ile birinci, ikinci ve üçüncü derece kadrolarda bulunan veya bu kadrolar karşılık gösterilmek veya T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilip emekli kesenekleri bu derecelerden kesilmek suretiyle sözleşmeli olarak çalıştırılan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri ile birinci derece kadro ile emekliliğe hak kazanmış olan belediye başkanlarına; diplomatik pasaport verilmesini gerektiren vazifelerden başka herhangi bir resmi vazife ile veya kendi hesaplarına yabancı ülkelere gittikleri zaman verilir. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu üyeleri için, T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilme ve emekli keseneklerinin bu derecelerden kesilmesi şartı aranmaz. Bunlardan emeklilik veya çekilme sebepleri ile vazifelerinden ayrılmış olanlara da bu nevi pasaport verilir..." hükmüne yer verilmiştir. Bahsi geçen hususi damgalı (yeşil) pasaport verilecek kişiler arasında, engelli kadrosunda istihdam edilen devlet memurları ile ilgili herhangi bir ayırık düzenleme bulunmamaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53. maddesinde; Kurum ve Kuruluşların, toplam dolu kadro sayısının %3'ü oranında "Engelli Personel Çalıştırma Yükümlülüğü" düzenlenmiştir. Sağlık Bakanlığı tarafından engelli raporu vermeye yetkili tam teşekküllü kamu hastanelerinden alınacak Engelli Sağlık Kurulu Raporları'nda, %40 ve üzeri engel oranına sahip ve çalışabilir durumda olduklarını belirten engelli vatandaşlar, kurum ve kuruluşların engelli kadrosunda devlet memuru olabilmek için başvuru yapmaya hak kazanırlar.

Engelliler devlet memuru olabilmek için eğitim durumlarına göre sınıflandırılmıştır. İlkokul, ortaokul ve ilköğretim düzeyinde olanlar kura ile lise, ön lisans ve lisans düzeyinde olanlar ise EKPSS sınav uygulamasına göre devlet memuru olabilmektedirler. Çoğu engelli vatandaş, ülkemizin sosyal, ekonomik ve demografik yapısı gereği, ne yazık ki eğitimini istedikleri ölçüde tamamlayamayıp, ilköğretim ya da lise düzeyinde kalmaktadır.

5682 sayılı Pasaport Kanunu'nda açıkça belirtildiği üzere, hususi damgalı (yeşil) pasaport alabilmek için, devlet memurlarında derece şartı vardır ve devlet memurunun en az 3/1 derecesinde kadrolu veya sözleşmeli olarak çalışması gerekmektedir. Her 3 kademenin 1 dereceye tekabül ettiği, bu durumda 3 yıl çalışan bir memurun, 3 kademe elde etmiş olduğu ve bunun da 1 dereceye karşılık geleceği bilinmektedir. Ekim 2008 itibariyle lise mezunu olarak atanan, %52 engel oranına sahip bir personel, 12/1 kadro derecesinde işe başlar ve hususi damgalı (yeşil) pasaporta hak kazanabilmesi 18 yıldan daha uzun bir süreyi kapsar.

Anayasanın 5. Maddesinde "Devletin Temel Amaç ve Görevleri" düzenlenmiştir; "Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır." hükmüne yer verilerek sosyal devlet ilkesinin tanımı yapılmıştır. İdarenin, korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve engelliler için bir takım pozitif ayarlamalar denilebilecek olanakları tanıması, sosyal devlet ilkesinin bir gereği olup;

□ Anayasanın 10. maddesinin 3. fıkrasında; “Çocuklar, yaşlılar, özürllüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.” denilmiştir.

□ Bu düzenlemeye paralel olarak 07.07.2005 tarih ve 25868 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun’un 4/A maddesinde; “Eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için gerekli tedbirler alınır. Engellilerin hak ve özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanmasını sağlamaya yönelik alınacak özel tedbirler ayrımcılık olarak değerlendirilemez.” hükmüne yer verilmiştir.

□ Benzer düzenlemeleri içeren Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi ise Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun ve Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 18.12.2008 tarih ve 5825 sayılı Kanun ile yayınlanmıştır. Uluslararası Sözleşmeye onay veren Türkiye Cumhuriyeti iç norm haline getirdiği sözleşme ile engelli haklarına yönelik her türlü düzenlemeyi yapma ve engellilerin yaşama katılmalarını kolaylaştırıcı tedbirleri alma yükümlülüğü altındadır. Kaldı ki yukarıda arz edildiği üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi, Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi’nden önce Engelli Hakları Kanunu’nu kabul etmiştir. Ancak Sözleşme’nin onaylanması ile engelli haklarına yönelik uluslararası yükümlülük de ortaya konulmuştur.

Engelli kadrosunda istihdam edilen personele idare tarafından sağlanan, yaş haddine takılmadan ilgili günleri tamamladıklarında emekli olabilme fırsatı, sosyal devlet ilkesinin bir yansımasıdır. Böylece, engellilerin, sağlık nedenlerinden dolayı engelli olmayan insanlara göre daha erken emekli olabilmeleri sağlanmaktadır.

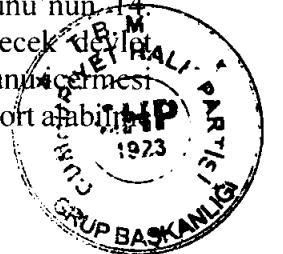
- 1 Ekim 2008 öncesi işe giren % 40 ve üzeri engelli memurlar 5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanununa tabi olarak 15 yılda erken emeklilik hakkı alırlar. 5434 sayılı Kanun gereğince 1 Ekim 2008 öncesi kanuni tabiriyle engelli kadrosu ile işe başlayan memurlar ile engelli kadrosunda olmamasına rağmen memur olmadan önce yüzde 40 ve daha fazla oranlı raporu olanlar 15 yıllık yani 5400 günlük süreyle emekli olmaktadır ve olmaya da devam edeceklerdir.

- 1 Ekim 2008 sonrası işe giren engelli memurlar ise 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa tabidirler. 5510 sayılı Kanun’un 28. maddesinde, Ekim 2008 itibari ile memurluğa atanmış olan engelli kadrosundaki personellerin yaş haddine takılmadan emekli olabilecekleri prim ve gün sayıları belirlenmiş;

--%50 ila %59 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 16 yıldan beri sigortalı olmaları ve 4320 gün,

-% 40 ilâ % 49 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 18 yıldan beri sigortalı olmaları ve 4680 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olmak şartıyla ikinci fıkranın (a) bendindeki yaş şartları aranmaksızın yaşlılık aylığına hak kazanırlar.” hükmüne yer verilmiştir.

Engelli kadrosunda çalışan personele bu şekilde tanınan erken emeklilik olanağı neticesinde, çoğu engelli, sağlık durumlarının elvermemesi sonucu birinci, ikinci ve üçüncü derece kadrolara yükselemeden emekli olmaktadır. 5682 sayılı Pasaport Kanunu’nun 14. maddesinin (A) bendindeki düzenleme, hususi damgalı (yeşil) pasaport alabilecek devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin, “kadro derecesinin en az 3 olması” koşulunun kaldırılması yüzünden engelli kadrosunda istihdam edilen personel, hususi damgalı (yeşil) pasaport alabilme hakkından mahrum kalmaktadır.

Elinde bulundurduğu kişiye ve birinci derece yakınlarına, pasaport harcı ödememe ve bazı ülkelere önceden vize almaksızın giriş yapabilme imkânı tanıyan yeşil pasaport, hayatlarında biriktirmeye çalıştıkları parayı muayene, tedavi, ilaç ile çeşitli araç ve gereçlere harcamak zorunda kalan engelliler için çok daha fazla önem arz etmektedir.

■ Seyahat özgürlüğü, Anayasanın 23. maddesi ile İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 13. Maddesinde düzenlenmiş olup, tüm yurttaşların yurt içinde ve dışında eğitim, sağlık, gezi, turizm, dini ziyaretler ve diğer çeşitli nedenlerle kullandıkları vazgeçilemez ve engellenemez bir temel insan hakkı olarak kabul edilmektedir.

■ Sağlık hakkı; Anayasanın 17. ve 56. maddesi, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 25.maddesi ile Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 12. maddesinde düzenlenmiş olup; kişinin toplumdan, devletten, sağlığının korunmasını, gerektiğinde tedavi edilmesini, iyileştirilmesini isteyebilmesini ve sağlığını sürekli geliştirebilmesi için toplumun sağladığı olanaklardan yararlanabilmesini ihtiva eder. Yurtdışında sağlık alanında (tıbbi cihaz, yeni tedavi yöntemleri vb.) yaşanan gelişmeler, her geçen yıl sağlık durumları bozulan engellilerin tedavi olabilmeleri açısından bir umut ışığı olsa da, kendilerine yurtdışına çıkmada kolaylık sağlayacak hususi damgalı (yeşil) pasaport verilmesini sağlayacak düzenlemenin Pasaport Kanununda yer bulmaması neticesinde, engelli bireylerin tedavi olma şansları azalmaktadır.

Görüldüğü üzere, devlet memuru olarak 10 yıllık hizmet süresini tamamlayıp, %40 ve daha fazla engel oranına sahip engellilerin, hususi damgalı (yeşil) pasaport alabilecek kişiler kapsamına alınmasını, hayata engelleriyle her yönden sıkı sıkı tutunmaya çalışan ve hayatın onlara getirmiş olduğu zorlukları aşabilmek için, bizlerden daha fazla mücadele vermesi gereken engellilere karşı, devletin pozitif bir yükümlülüğü olduğunu düşünüyoruz.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 15.07.1950 tarihli, 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun 14. maddesinin (A) bendinde düzenlenen hususi damgalı (yeşil) pasaport alabilecek kişiler kapsamına, yapılacak bir değişiklikle, devlet memuru olarak 10 yıllık hizmet süresini tamamlayıp, %40 ve daha fazla engel oranına sahip engellilerin de alınması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

**5682 SAYILI PASAPORTKANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 15.07.1950 tarihli, 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun madde 14- (A) bendinin ilk cümlesinde bulunan "...Devlet memurları" ibaresinden sonra gelmek üzere "... ile devlet memuru olarak 10 yıllık hizmet süresini tamamlayıp, %40 ve daha fazla engel oranına sahip engelliler (ve diğer kamu görevlilerine)" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

